

ระบบเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับ ระบบการเมืองการปกครอง

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม มี 2 ลักษณะ คือ

1. ทุนนิยมแบบเสรี
2. ทุนนิยมแบบบังคับ

ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม

1. สังคมนิยมแบบเสรี
2. สังคมนิยมแบบบังคับ

สังคมนิยมของกลุ่มประเทศโลกที่ 3

พัฒนาการความสัมพันธ์ของ ธุรกิจโลกาภิวัตน์กับการเมืองไทย

ช่วงก่อน 2475

▶ พ่อค้าและเจ้าภาษีนายอากรในการค้าสมัยโบราณจนถึงราว 2410

- ราชสำนักค้าขายเอง และบทบาทของพ่อค้าต่างชาติ (ผู้ประกอบการชาวจีนอพยพ , และพ่อค้าต่างชาติหลังสัญญาเบาริง)
- รูปแบบการค้าและสินค้า : การค้าของป่า (ข้าว-หลังสัญญาเบาริง) /การค้าสำเภากิน ต่างชาติอื่นๆ (คูหาสุก, น.163)
- พ่อค้ามีลักษณะเป็นกึ่งพ่อค้า-กึ่งข้าราชการ (พ่อค้าภายใต้อุปถัมภ์ของกษัตริย์)
- ราว ทศวรรษ 2410 จุดจบของระบบเจ้าภาษีนายอากร

▶ ระบบเศรษฐกิจการค้าหลังระบบเจ้าภาษีนายอากร

- เกิดกลุ่มพ่อค้าใหม่
- ธุรกิจการค้าข้าว (ร้อยละ 70 ของสินค้าส่งออก-ไม้สัก ดีบุก ฯลฯ)
- ทศวรรษ 2470 ครอบครัวพ่อค้าข้าวคนจีน 5 ตระกูล “ผู้ยิ่งใหญ่ทั้งห้า” (หวังหลี่ ลำซ่า บุลสุข บุลกุล และเอี่ยมสุริย์)
- ตัวอย่างพ่อค้าที่มีบทบาท: นายมังกร สามเสน นายเลิศ เศรษฐบุตร นายบุญรอด ภิรมย์ภักดี ฯลฯ
- 2476 การผลักดันให้ตั้งสภาหอการค้าไทย
- 2481-88 เศรษฐกิจยุค “รัฐนิยม”

รัฐบาลกับธุรกิจการเกษตรขนาดใหญ่

▶ ช่วงยุคการพัฒนาเศรษฐกิจ (ตั้งแต่ทศวรรษ 2510)

- การบุกเบิกพื้นที่เพื่อปลูกพืชไร่ในเขตป่าและที่ราบสูง (เนื้อที่ราว 100 ล้านไร่)
- 2509 ตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์(ชกส.) และการบังคับให้ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสินเชื่อร้อยละ 5 แก่ภาคการเกษตร
- พืชเศรษฐกิจ : มันสำปะหลัง อ้อย ปอ ข้าวโพด ยางพารา ฯลฯ)

ลักษณะสำคัญของกลุ่มทุน

- กลุ่มบริษัทธุรกิจด้านการเกษตร ค้าพืชไร่ อาหารสัตว์ อุตสาหกรรมขนบถ ธุรกิจการส่งออกพืชเกษตร ฯลฯ (ตัวอย่าง เจริญโภคภัณฑ์ กลุ่มค้าพืชไร่)
- กลุ่มทุนอุตสาหกรรม
- กลุ่มทุนธนาคาร
- รูปแบบความสัมพันธ์กับการเมือง

“ระบบทุนนิยมแบบอภิสิทธิ์”, ภาควิรัฐ-สังคมแบบรัฐกำกับ (**state corporatism**)

กลุ่มทุนและการเมืองไทยในยุคโลกาภิวัตน์

- ▶ ความล้มเหลวของทุนธนาคาร
- ▶ การไหลเข้ามาของทุนนิยมโลก “ทุนไร้พรมแดน”
- ▶ พัฒนาการของทุนนิยมโลก
 - คลื่นลูกที่หนึ่ง การปฏิวัติเทคโนโลยีทางเรือ และอาวุธสงคราม
 - คลื่นลูกที่สอง การปฏิวัติอุตสาหกรรม เครื่องจักรไอน้ำและรถไฟ
 - คลื่นลูกที่สาม การปฏิวัติอุตสาหกรรมเหล็กกล้าและรถยนต์
 - คลื่นลูกที่สี่ การปฏิวัติระบบอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ระบบสารสนเทศ และเทคโนโลยีชีวภาพ

ทูลนินยอมโลกกับสังคคการเมืองไทย

- ▶ บทบาทของทูลนินยอมโลก
- ▶ มิติน้านเศรษฐกิจ บทบาทของสถาบันระดับโลกในการกำหนดระบบเศรษฐกิจ (WB IMF WTO GATT)
- ▶ มิตินทางการเมือง บทบาทของกลุ่ม G7 ภายใต้นการนำโดยอเมริกา บรรษัทข้ามชาติ ฯลฯ
- ▶ มิตินทางวัฒนธรรม (การบั่นเทิง ข่าวสาร ฯลฯ)

ผลของความเปลี่ยนแปลงด้านบริบททางเศรษฐกิจการเมือง

- ▶ เกิดสภาพ “รัฐตลาด”
- ▶ เกิดความขัดแย้งทางสังคมใหม่ๆ ที่มากกว่าชนชั้นนำ
รัฐ-ประชาชน
- ▶ รัฐยืนอยู่ในวงล้อมของความขัดแย้งใหม่ๆ
- ▶ ความท้าทายแบบใหม่ต่อการเมืองและการบริหารจัดการภาค
สาธารณะ